

Feliksas MARCINKAS, Nijolė JURÉNIENĖ

MARGUTIS ŠVENTŲ VELYKŲ SIMBOLIS

visi marginimo
būdai, raštai ir
patiekalai

Kaina 9,99 Lt

ISBN 9986-423-33-3

Permaningos mūsų krašto žiemos. Tai baltaskarė pūga kelius takelius vėpūtiniais nubanguoja, tai atakrįjęs pietys balose dangaus mėlyne virpina. Netrunka prabėgti mėmo antras, ir violetine spalva sutviaka žalčialunkio žiedai, įsauly pražysta žilagalvės šilagėlės, mišku muskrija skambi lygutės giesmė...

Pavasaris! Netrukus švelnius vėjelis šiauš margaapalvius pievų ir klonių kilimus, miškas apsigobs žalia marška... O mes, apsvaigę nuo dangaus žydrinės, nuo drungno žemės kvapo, grožėdamiesi bundančia gamta, skubėsime pirmąja žaluma puošti Velykų stalo, lyg bandydami greičiau prisišaukti šiltąjį metą.

Pavasaris pažadina augalus ir gyvūnus ir šaukia visus į pagrindinę prisikėlimo šventę – Velykas. Archajiški tautos papročiai pinašai su krikščioniškąja Kristaus prisikėlimo dvasia ir viltimi, kad ateis diena, kai prisikels ir žmogus. Bažnyčiose aidi linksmos giesmės „Aleliuja“, „Linksmą dieną“, procesija neša tris Kristaus simbolius – stulą su kryžiniu, Velykų žvakę ir Prisikėlimo statulėlę. O kaip šią šventę švęsdavo mūsų protėviai, kokios buvo tradicijos, kokie simboliai ir mitai, ko negalima pamiršti ir šiandien?

Šimtmečiais žmogui rūpi, kas ir kaip veikia didžiulį pasaulinę pasaulį, jis nemilstamai bando įspėti mirties ir prisikėlimo, amžinosios būties ir nebūties paslaptį, visatos begalybę. Pastebėjimai ir išmintis perduodami karta iš kartos. Pirmiausia žmonės mokėsi stebėti gamtos reiškinius ir pagal juos spėti ateitį. Stebėdami gamtą Velykų rytą, sakydavo, jei saulci tekant rytas gražus –

Margučiai – gamtos pabudimo simbolis

visi metai bus gražūs. Jei saulė teka raudona – saugokis perkūnijos, jei lyja – lauk šlapių, nederlingų metų. Saulci tekant eidami aplink bažnyčią, žmonės galvodavo norus ir tikėdavo, kad jie tais metais bent iš dalies išsipildys. Sutrušusius, migruvusius kryžius žmonės degindavo tik Velykų išvakarėse ir nuo jų žarijų įkurdavo namuose ugnį.

Velykos – taip pat ir kalendorinė pavasario šventė. Nicos bažnytinis susirinkimas 325 m. nutarė Velykas švęsti praslinkus keturiolikai dienų po pavasario pradžios. Nuo VIII amžiaus Velykos švenčiamos pirmą sekmadienį po pavasarinės mėnulio pilnatis. Kadangi mėnulio pilnatis kiekvienais metais pasirodo vis kitą dieną – maždaug kovo 21–balandžio 26 – Velykos švenčiamos vis kitą dieną. Pagal Velykas nustatomos Užgavėnių, Verbų, Atvelykio (Velykėlės) ir kitų pavasario ciklo švenčių datos.

Pagrindinė Velykų veikėja – Velykė. Tikėta, kad tai gamtos atbudimo dievybė, kuri gelbsti nuo bado ir skurdo. Vaikams pa-

sako jama, kad Velykė atvažiuos pasikinkiusi kumelaitę ir dalins pyragą ir margučius.

Šventinis Velykų stalas užtiesiamas balta staltiese ir ant jo, tarytum auka ant Dievo stalo, dedamas margutis it atbundančios kosminės gyvybės pranašas. Pasninkas baigėsi. Valgysime įdarytą kiaušės galvą arba paršeljį, apkaišytą žalumynais, šaltieną. Ant stalo būtina turi būti velykinio sūrio, pyrago ir Velykinė boba, avinėlis, zuikis, kriemų... Štalas puošiamas daigintais grūdais, simbolizuojančiais gerą būsimą derlių.

XX a. pradžioje Velykos Lietuvoje būdavo švenčiamos net keturias dienas: pirmoji diena įvardijama kaip Ugnies diena, antroji – Perkūno, trečioji – Gegužės, ketvirtoji – Ledų diena. Jos dievaitė didžioji deivių gimdytoja Lada. Tą dieną, kaip ir pirmąsias tris, dirbti nevalia, nes ledų kruša išdaužys pasėlius. Patartina naudoti daug raudonos spalvos, kuri, kaip tikėta, nuveja piktašias dvasias. Lados dukra Lela rūpinosi jaunuolių meile ir santuoka. Švenčių dienų pavadinimai mus pasiekė iš lietuvių pagonybės laikų, kai baltų gentys garbino ugnį ir jos deivę Gabiją, žemę ir jos deivę Žemyną, gerąją namų dvasią Apidomę, vandenų dievus, saulę, mėnulį, žvaigždes, paukščius ir kitus žemės gyvius. Yra išlikę rašytinių duomenų, kad Vilniuje buvo šventykla, kurioje žynys su vaidilutėmis kureno šventąją ugnį, garbino žaibų ir audros dievų Perkūną. Po Lietuvos krikšto jos vietoje buvo pastatyta Arkikatedra. Yra žinoma, kad pagoniškų šventyklų buvo Betygaloje, ant Šatrijos kalno, netoli Mažeikių ant

Agluonos kalnelio, Kernavėje ir daugelyje kitų vietų.

Tradicija per pavasario šventes dažyti kiaušinius atėjo iš labai senų laikų. Arabijos pusiasalyje Egipto faraonų kapuose rasta ornamentais išpuoštų stručio kiaušinių lukštų. Manoma, kad jie yra 5 tūkstančių metų senumo. Vokietijoje IV a. mergaitės kape rastas ornamentuotas žąsies kiaušinis. Seniausiuose graikų kapuose archeologai atkasė Dioniso statulėlių. Tai gaivalingųjų švenčių dievas, laikantis ant delno kiaušinių – mirtį įveikiančios gyvasties simbolį.

Kaip liudija archeologų radiniai, tradicijos marginti kiaušinius, suteikti jiems magiškos galios būta gerokai anksčiau, negu į mūsų kraštą atėjo krikščionybė. Kasinėjant Gedimino pilies teritorijoje esančius pamatus, rasta XI–XII a. margintų kiaušinių iš akmenų, kaulo. Antai Gedimino pilyje rastas XIII a. akmeninis kiaušinis, Dainų slėnyje Kaune rastas kiaušinis iš kaulo. Akmeninių kiaušinių rasta Tauragės, Mažeikių apylinkėse. Pirmieji apie lietuviškus margučius rašė M. Mažvydas (1547 m.) ir M. Daukša (1595 m.).

Daugelyje pagoniškosios kultūros kraštų pavasario šventėse kiaušinis buvo magiškas vaisingumo, derlingumo simbolis. Daugelio pasaulio tautų mitologijoje, taip pat ir lietuvių tautosakoje, yra išlikę mitų, kuriuose aiškinama, kad pasaulis atsiradęs iš kiaušinio. P. Dundulienė rašė: „...pradžioje buvo chaosas, vandenys, migla, dumblynai, iš ko atsirado kiaušinis, padėtas paukštės ar gyvatės, o iš jo – žemė, vandenys, dangus, oras“. Toliau ji teigia, kad J. Šliavo Žeimely-

je užrašytas mitas gali būti seniausias lietuvių mitologijoje, nes sakoma, „kad mėnulyje ant akmenų tupėjo milžiniška antis. Ji buvo padėjusi kiaušinių ir ruošėsi perėti. Bet, įsiorėjęsi lesti, nuskrido ieškoti maisto. Tuo tarpu užėjo lietus, sudrėkino lizdą, jame pasidarė skylė, pro kurią iškrito kiaušinis. Krisdamas jis atsimušė į debesis, perskilo į tris dalis. Iš trynio atsirado žemė, iš baltymo – vandenys, iš kiaušinio – dangus ir žvaigždės“. Kitoje mito versijoje Dievas, norėdamas, kad dangus atsiskirtų nuo žemės, anties padėtą kiaušinių metė į akmenis, jis suskilo į tris dalis, iš jų ir atsirado visata. Iš trynio atsirado žemė ir saulė, iš baltymo – vanduo ir mėnulis, iš šlakoto kiaušinio lukšto – dangus su žvaigždėmis ir akmenys, iš įdubimo – pragaras, iš gemalo – debesis su gyvatės pavidalo laumės juosta.

Žmonėms atrodė, kad kiaušinis yra tobulas: paprastos formos, ramios spalvos, o jo viduje slypi stebuklinga gyvybės galia. Norėdami suteikti kiaušiniams dar daugiau prasmės, jį margino. Drieš Velykas visos šeimos tampa menininkais ir kuria savitus margučius.

Velykų rytą, grįžus iš bažnyčios, valgomi velykiniai pusryčiai. Namų šeiminiškė mūpa pašventintą margutį ir supjausčiusi į tiek gabalukų, kiek prie stalo yra žmonių, duoda jo kiekvienam. Taip linkėdama, kad šeimoje viešpatautų meilė, atida vienas kitam, draugiškumas ir pagarba. Paprotys daužtis margučiais – tai šiuolaikinė mito apie kosminį kiaušinių išraiška. Sudaužius kiaušinių tarytum išlaisvinamas visatos gyvybės šaltinis. Baltų

tradicinėje pasaulėžiūroje margutis buvo ne tik maistas, dvasinis saugas nešantis laimę, bet ir auka, dovana, pagarbos ženklas. Krikščionybėje kiaušinis laikomas prisikėlimo simboliu.

Margučiai – vieni nepatvariausių liaudies dailės kūrinių. Lietuvoje muziejuose turime tik dvi gausias margučių, dažytų XIX a., kolekcijas. Tai T. Daugirdo rinkinys M. K. Čiurlionio dailės muziejuje. Margučius laikęs svarbia nacionalinės kultūros dalimi, T. Daugirdas studijavo jų ornamentiką, nupiešė per 3000 lietuvių, baltarusių, lenkų, ukrainiečių margučių raštų. Nacionaliniame muziejuje saugomas Mokslo bičūnų draugijos rinkinys. Nemažos kolekcijos surinktos J. Basanavičiaus, B. Buracho. Pastarųjų dešimtmečių margučių rinkinys yra sukaupę daugelis šalies muziejų. Nemažai žinomų menininkų autorinių kolekcijų: M. Banikonienės, S. Čebanauskienės, I. Jaušienės, V. Giedrytės, A. Mickuvienės, J. Daniliauskienės, P. Dužinsko, E. Dempytės, J. Šabaliausko, B. Šuminskienės. Jau daugelį metų vyksta miestų, rajonų ir net respublikinės margučių marginimo šventės. Viename iš pirmųjų respublikinių margučių marginimo konkursų karaliene išrinkta A. Balulienė. Vilniečiai I. Garbulytė ir S. Prelgauskis 1998 m. dalyvavo tarptautiniame margintojų konkurse-parodoje Kompjene netoli Paryžiaus. I. Garbulytė yra sukūrusi smulkiausių marginimo raštą, kuriame 425 taškeliai ir 364 brūkšneliai išrašyti vašku. Jos rašytinis margutis įtrauktas į „Lietuvos rekordų knygą“.

Pagrindinis Velykų atributas – kiaušinis, nudažytas įvairiom spalvomis, išmargintas įvairiais raštais ir ženklais. O ką gi simbolizuoja margučio spalvos, raštai? Kokia jų reikšmė? Kai dovanojame margutį kaimynui, draugui ar bendradarbiui, ko linkime?

Margučio ženklai yra archetipiniai. Pasaulio tautos juos žino per amžius, tik pastaraisiais metais jie primiršti. Mūsų tauta išsaugo juos kaip baltų kultūros apraišką. Spalvos, ornamentų segmentai turi savo reikšmes. Žinant jas, margutį galima skaityti kaip raštą, kaip palinkėjimą, pasiekusį mus iš žilos senovės. Šiuolaikiniam žmogui didžiulę įtaką daro televizija, radijas, vietinė ir užsienio spauda, internetas. Informacijos lavinimas ir labai spartus gyvenimo tempas padarė žmogų pažeidžiamą, jautrų ir reiklų bendravimo kultūrai. Todėl šeimos tradicijos igavo dar didesnę reikšmę. Velykos yra ta sakrali šventė kuri, kaip ir Kalėdos, suburia šeimą, susijia praeitimi su dabartimi, fiksuoja ir saugo reikšmingų įvykių atminimą, padeda laikytis šeimos tradicijų. Tradicijas puoselėti nelengva, jos, kaip gyvenimo būtinybė, susiformuoja per dešimtmečius ar net šimtmečius.

Kiaušinius savo namuose dažydavo kiekviena šeima: ir dideli, ir maži. Tai buvo Didžiojo šeštadienio vakaro ritualas. Šios tradicijos dauguma šeimų laikosi ir šiaandien. Vaizgantas, prisiminčdamas savo amžininkus, rašė: „...virina rungčiomis, kad tik būtų skaisčiau ir gražesni už kaimynų virintus“. Kad kiaušiniai būtų išvaizdesni, blizgėtu, juos plonu sluoksniu ištepavo sviestu arba aliejumi.

Ką protėviai užrašė mums ant velykaičio

Margučiai buvo dažomi natūraliais augaliniais dažais. Kiaušiniai, nudažyti juoda, žalia, raudona, mėlyna, ruda ar geltona spalva, turėjo maginės galios. Dažai buvo neryškūs, švelnių, subtilių tonų. Kad nuoviras geriau dažytų, įberiamą truputį druskos ar kitų priemonių, kurios suteikia spalvai sodrumo.

Kiekviena margučio spalva turi paaiškinimą ir reikšmę. Pasirinkti norimą spalvą šiaandien nesunku. Dažų galima rasti parduotuvėse. O kaip dažydavo kiaušinius anksčiau? Žinomos šalies menininkės ir šiaandien margučius dažo natūraliais dažais. Vienspalviai kiaušiniai daugelyje Lietuvos vietų vadinami velykaičiais.

JUODA SPALVA simbolizuoja Žemę motiną (deivę Žemyną). Šis dažas natūraliai gaunamas juodalksnio, ažuolo žievės ir surūdijusius gelžgalius užpytus verdančiu vandeniu bei raugintų kopūstų rasalu ir parauginus apie 2 savaites. Šiame tirpale verdami kiaušiniai. Auksant žemei juodos spalvos kiaušinių tikėta, kad tai suteiks jai vaisingumo, gyvybingumo.

ŽALIA SPALVA simbolizuoja pasėlių žemėnias, vilį ir ramybę. Ji gaunama virinant egles spyglius ar beržų pumpurus su grūdų žievelėmis.

RAUDONA – gimimo ir gyvenimo, saulės ir ugnies spalva, be to, simbolizuoja moteriškąjį sakralumą. Ji gaunama dažant kiaušinius jauno ažuolo, raugerškio žievės ir svogūnų lukštų, išsirpusių ievos uogų muoviru. Raudonos spalvos kiaušiniai turi galią apsaugoti nuo piktybių dvasių.

MĖLYNA SPALVA lietuvių mitologijoje simbolizuoja dangų, nuo kurio priklauso pasėlių vešlumas, augimas. Tai ištikimybės, pasitikėjimo spalva. Ją nesudėtinga išgauti iš mėlynų uogų. Melną spalvą galima išgauti iš džiovintų šėivamedžio uogų ar pilkos alkanio žievės ir vyšnių sulčių.

GELŠVA IR RUŠVA – tai subtilesnių javų spalvos. Ruša spalva simbolizuoja jaunystę ir kuklumą. Šiomis spalvomis madažyti kiaušinius nesudėtinga: svogūnų lukštai ar ievos žievė kiaušinių nuspalvina rusvai gelva spalva, eglės žievė ar uodžiūnų kankorėžiai – geltonai, puricnių žiedai – ryškiai geltonai, lazdyno ar uošio žievė – smėlio spalva ir t. t. O jeigu

svogūnų lukštuose paviršiusite alkanų šakelių, velykaičiai šviesūs it saulė. Džiovinti jonažolių ir medetkų žiedai, mėtų lapeliai, lazdynų riešutų kovalai, arbata ir kava dažo rusvai.

ROŽINĖ, AR NET ALYVINĖ SPALVA gaunama, jeigu virsite kiaušinius kartu su pupelėmis. Violetinė spalva simbolizuoja orumą, didybę.

ŽALŠVAI GELTONA ATSPALVI galima išgauti verdant kiaušinius ramunėlių, kmytų, miško samanių muovire.

RUDA – rudens spalva. Rudą atspalvį kiaušiniams suteikia juodalkanio žievės muoviras su šlakeliu rausintų burokėlių rasalo. Panašią spalvą gaunama virdami šermukšnio ar rudos beržo žievės muovire, o liepos žievė madažys šviesiai rudai.

ORANŽINĖ SPALVA simbolizuoja saulę, šilumą, džiaugsmą.

XX amžiaus pradžioje kiaušinius imta dažyti ne tik natūraliais, bet ir aniliniais dažais. Vėliau atsirado specialių dažų, lakų, tačiau dažniausiai jie ryškūs, nebūdingi mūsų kultūrai.

Norėdami dažytam kiaušiniui suteikti galin-gesnės maginės reikšmės, žmonės jį margin-davo įvairiais geometriniais ir augaliniais orna-mentais. Pasitaiko zoomorfinių motyvų. Turintys meninių polinkų iš žiedelių, žvaigždžių, krypučių, lapelių, rombų sukurdavo sudėtingas menines kompozicijas, ku-rias galima skaityti tarytum raštą. Vienspalvius kiaušinius skutinėda-vo stiklo molauža, adata, molaužta peilio geležte. Profesionalūs sku-tinėtojai įrankį pasidaro iš dildės.

Žalčių, saulės, mėnulio ir žvaigždžių ornamentai (pagal P. Dunchilicę)

Populiariausi Lietuvoje velykaičių margi-nimo būdai – ornamentavimas tirpintu vašku (rašytiniai), dažymas svogūnų lukštais naudo-jant kitokius žalumynus ir skutinėjimas. Pasitaiko ir tapytų teptuku, padarytu iš kiškio plaukų ar žąsies plunksnų. Velykaičių marginimas – tai savotiška taikomios de-koratyvinės dailės rūšis, jungianti grafikos ir tapybos elementus. Parodose teko matyti kiaušinių, apklijuotų smulkiomis sėklomis, grūdais. Šis paprotys, man regis, pasiekė mūsų kraštą iš Čekijos, Slovakijos. Tuose kraštuose šis marginimo būdas itin populiarus.

Ilgainiui margučio raštai buvo pamiršti. Pastaraisiais dešimtmečiais jais vėl susido-mėta. Mat kol žmogus neturėjo rašto, įvai-riomis meno formomis fiksavo sukauptą in-formaciją. Todėl kiekvienas ženklas, simbo-lis yra prasmingas. Šį žmonijos išminties klo-dą būtina įminti ir žinoti.

Margindami kiaušinių, daugelis menininkų in-tuityviai dalina jį juosta pusiau. Viršuje – saulė, dangus, apačioje – požemio gyvenimas. Ma-tyt, todėl pirmąją Velykų dieną daužiame tik smailųjį kiaušinio galą, antrąją dieną – ir bu-kąjį. Kartais margutis dalinamas ir į keturias

dalis, simbolizuojančias keturias pasaulio da-lis. Dažnas ant margučio žalčio su saulės karūna motyvas, jis tarytum apvynioju pasaulį. Žaltys gyvena ir po žeme, ir ant žemės, net medžiuose. Buvo sakoma: „Užmuši žaltelį, sau-lė tris dienas verks“. Tai gyvūnų kulto palikimas, kuris susiformavo vėlyvojo paleolito laikais. Tikėta, kad žaltys saugo namus nuo modingų gyvačių, ligų, žaibų ir kitų nelaimių. Yra išlikę istorijų, kaip žalčiai su vaikais žaidavo, net miegodavo vienoje lovoje. Ch. Hartknochas (XVII a.) rašo, kad lietuviai laike žalčius specialiuose induose namuose ir šventyklose.

Ant daugelio margučių matome paukščių pėdelių, net ir įvairių paukščių – dievaitės Laimos, jų valdovės, palydovų. Tikėta, kad paukščiai globoja ir saugo gerus žmones. Rasime tekančios ir besileidžiančios sau-lės spindulų. Dažnas ir pasaulio medžio pie-šiny, kuris simbolizuoja dangaus ir žemės makrokosmosą. Ženklas X – tai Andriejaus kryžiaus ženklas, daugelį tautų jis reiškia laimės linkėjimą. Lelija simbolizuoja nekaltą prasidėjimo idėją, virsmą, perėjimą iš vien-būvio į kitą. Tai paschalinė gelė, nuo lotynų –

Margučių raštai (pagal A. Rūkštelės piešinius)

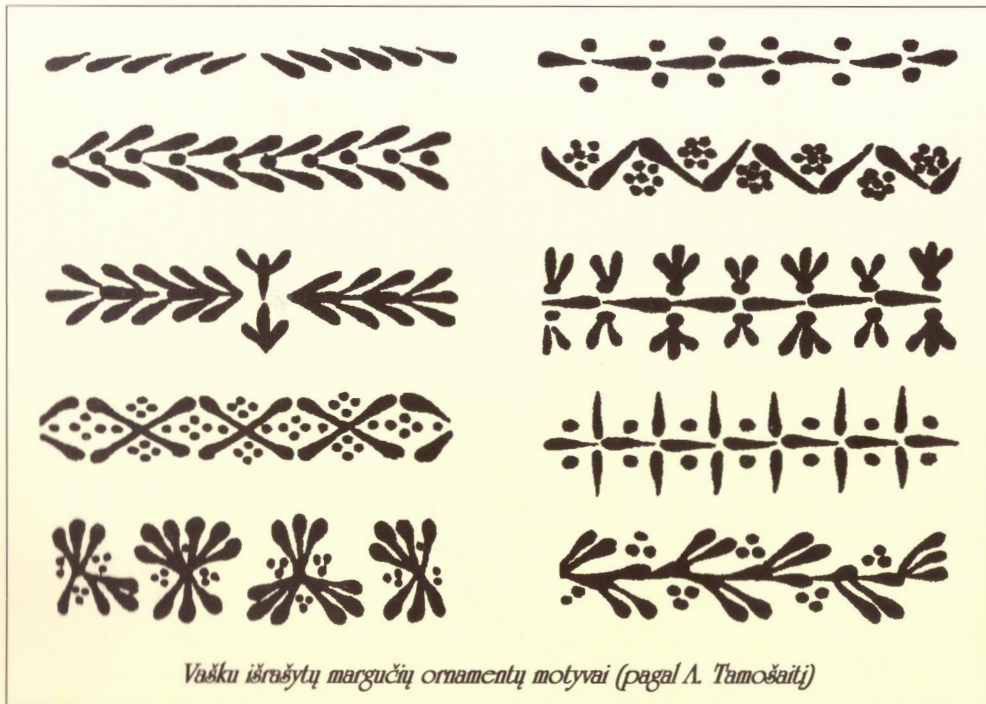
passus (Velykos). Biblijoje minima „lauko lelija“, simbolizuojanti atsidavimą Dievui. Tautodailės tyrinėtoja muziejininkė A. Kargaudienė sudarė margučių ženklų aiškinimo lentelę. Margučių motyvų piešinius yra darę T. Daugirdas, A. Tamošaitis, F. Ramonienė ir kiti. Š. Štravinskienė surašė ornamentų pavadinimus: rūtelės, eglėlės, sūkurėliai, vištos kojelės, švilpikai, obuoliukai, skiltuvėliai, kardeliai, ratukai, vingeliai, žvaigždutės, žalčiukai... Tačiau kiekviena menininkė savaip improvizuoja raštus, todėl parodose vargu ar rasite visiškai identiškų.

Tradicinių margučių rašto išdėstymo schema, fono ir rašto santykis yra idealus. Dažnai galima išvėgti sąsają su skrynių tapybos, keramikos, medžio raižinių motyvais.

Kalbant apie Velykas, nevalia pamiršti ir dar kelių šios šventės atributų.

VELYKINĖ EGLUTĖ, 1930 m. įamžino B. Butračas. Analogiškas eglutės, stovus margučiams ir šiandien kuria margučių kūrėjos, kalviai, medžio drožėjai. Eglutė dažniausiai su devyniom arba dvylika šakų, ant jų įtaisyti lizdeliai kiaušiniams įstatyti. Tai tarsi savotiškas gyvybės medis, simbolizuojantis nemirtingumą, o jo viršūnėje įtaisytas lizdas – saugumo ir ramybės simbolis. Velykinė eglutė kartais apipinama rūtomis. Mat ši augalą saugo Marija, todėl jis nuo piktų kerų saugo ne tik nuotaką, bet ir namus.

Koks šventinis stalas be **AVINĖLIO**. Dėl baltos spalvos, naivumo ir švelnumo jis simbolizuoja nekaltumą, tyrumą. Krikščionybėje,

Vašku išrašytų margučių ornamentų motyvai (pagal A. Tamošaitį)

kaip Dievo Avinėlis, jis atperka pasaulio nuodėmes. Per Velykas avinėlis būdavo daromas iš šiaudų ar lipinamas iš molio. Meniškos sielos šeiminkės kepa avinėlių formoje ar daro iš sviesto, kuris naudojamas kaip patiekalų pagardas.

Velykų stalo papuošimui kuriamas ir **VELYKŲ ZUIKIŠ** (kiškis). Dažniausiai jis kepamas. Mat zuikio sugebėjimas miegoti

atviromis akimis reiškia budrumą, o jo gebėjimas greitai judėti simbolizuoja greitai bėgantį gyvenimą.

VELYKŲ ŠŪRIŠ su klypnais taip pat būtinus ant stalo. Mat jis simbolizuoja ant Kristaus kapo užrūtiną akmenį.

Per Velykas ypatingą vietą užima ir **VERBA**. Prieš savaitę, Verbų sekmadienį, pašventinta verba savo šeimynykščius plakti galima ne

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						

Lentelėje pirmame stulpelyje – pagrindiniai ženklai, o horizontaliai (9 eilės) – kiekvieno iš ženklų variantai.

I eilė – apskritimas, ratas; tai saulės ir kitų dangaus šviesulių ženklas. Spinduliai – saulė, šviesa, šiluma, pakreipti spinduliai – judėjimas.

II eilė – kryžius; tai dviejų pagrindinių erdvės krypčių, susijungusių centre, pagrindiniame visko pradžios taške, ženklas.

III eilė – svastika; besisukantis kryžius. Tai energijos, judėjimo, ugnies, perkūno, saulės ženklas. Svas-tikos būna dešininės ir kairinės.

IV eilė – mėnulio fazių, laiko kaitos ženklas.

V eilė – įvairios spiralės; tai energijos, gyvybingumo, evoliucijos ženklas; kai kurios iš jų vadinamos „žalčiukais“. Spiralės gali būti ir dangaus šviesulių judėjimo kryptis.

VI eilė – kvadratas; tai žemės stabilumo, pastovumo ženklas.

VII eilė – trikampis smaigaliu į viršų – dangus, kalnas, net Gyvybės ženklo analogas. Trikampis žemyn – žemė, moteriškasis pradai.

VIII eilė – abu trikampiai sudaro Visatą, visumą.

IX eilė – Gyvybės medis, pats paprasčiausias trišakėlis iki jo variantų – augalo puode, kur puodas simbolizuoja žemę, o medžio viršūnė, kartais su paukšteliu, – dangų.

Margučių ženklų aiškinimas (pagal A. Kargaudienę)

